

24. Tanári narráció: A falusáiknak lassan, de sikerült megtalálniuk és megszüntetniük rémálmaik okait. A tenger idővel lenyugodott, az elszabadult álmok messze úsztak. Idővel elégséges halat fogtak, később gyümölcsöt is természettek a falu lakói. Történelmük eme zavaros pillanatáról pedig egy szobrot készítettek, hogy utódaik sose felejtsek el, mit is kell tenniük, ha rémálmaik felkavarják életüket...”

25. Egész csoportban ELKÉSZÍTJÜK A SZOBROT.

A DRÁMAPEDAGÓGIA – a hátrányos helyzetű tanulók integrált nevelésének elősegítésére című kurzus képzőinek és mentorainak felkészítése, Esztergom, 2006. augusztus 21-24. és szeptember 7-10.¹ Kaposi László felvétele

A rút kiskacsa

Szakall Judit

Csoport: A 2-3. osztályosoknak szóló drámaóra a gyerekek részéről nem kíván különösebb drámabeli jártasságot.

Körülmények:

térigény: osztályterem, közepén szabad térrel

időtartam: egy tanóra

A játék időtartama: 45 perc

Kellékek: cédulák, borítékok, papír, ceruza

Tanulási terület: az előítélet természete; a kirekesztés; a csoport hozzáállása a közösség által kivetett egyénhez; a saját felsőbbrendűség kialakulása

Téma: A rút kiskacsa történetéhez kapcsolva egy baromfiudvarban történő kiközösítés feldolgozása. Az állatok magatartásának vizsgálata a gyermeki közösség viselkedésének, a kirekesztések természetének vizsgálatát segítheti.

¹ A továbbiakban nem ismételjük a fenti szövegű képaláírást.

Fókusz: (Hogyan működik) A másság elutasítása(?)

Történet: Andersen A rút kiskacsa című meséjéből merítünk.

Játékok

Az óra elején néhány mozgásos bemelegítő játékot játszunk a figyelem, az összpontosítás erősítése és a hangulati előkészítés végett. (Ha nincs rá idő, akkor a játékok nélkül is levezethető az óra.)

Tyúkanyó és a kánya

A játék leírása: A kánya (egy gyerek) el akarja kapni a tyúkanyó csibéit úgy, hogy a tyúkanyót játszó gyerek mögött egymás vállába kapaszkodó társai, – akik a csibék – közül kell elragadnia valakit. A tyúkanyó azonban igyekszik mindig úgy fordulni oldalra kitárt karjaival, hogy eltakarja a csibéket, hogy ő legyen szemben a kányával. Ha valakit mégis megfog a kánya, akkor az az ő zsákmánya lesz, mögé állva növekszik a sor.

Kakasviadal (agressziólevezető, kiesős játék)

A gyerekek fél lábon ugrálva, társukat a mellkasuk előtt keresztbe font karukkal lökdösve próbálják arra kényszeríteni, hogy az letegye a lábát. Aki leteszi a másik lábát, kiáll. (A durvaság elkerülhető kellő odafigyeléssel és a szabályok előzetes pontos ismertetésével, pl. csak szemből lehet „támadni”, a karokat végig összefonva kell tartani.)

1. A tanár körbeülteti a gyerekeket és beszélgetni kezdenek egy falusi udvarról, arról, hogy milyen állatok népesíthetik be az udvart. Felkínálja a gyerekeknek az udvarbeli állatok szerepeit. Három-négy fős csoportokat alakítanak a résztvevők, (ha nem megy önkéntesen, akkor a tanár „kiszámolja” a csoportokat), majd csoportonként húznak egy borítékot, mely az általuk eljátszandó állatok nevét tartalmazza. Az osztály létszámától függően kínáljuk fel a szerepeket: kutya, macska, liba, tyúk, kacsa, ló, disznó, tehén. A borítékokat csak az összes csoport megalakulása után szabad felbontani – azt titokban kell tartani, hogy a csoport milyen állatot fog játszani.

2. Némajáték. A csoportok némajátékban mutassák be az általuk megszemélyesített állatot, valamint azt is, hogy a gazdasszony vagy a gazda hogyan fejezi ki szeretetét irántuk, miként szeretgeti, kényezteti őket! A kis csoport egyik tagja legyen a gazda vagy a gazdasszony, a többiek az állatok! A némajátékból találják ki a többiek, hogy milyen állatról van szó!

3. Szerepben: kis csoportokban – még mindig az első feladatnál kihúzott állatcsaládoknak megfelelően – kell a következő feladatot megoldani: „Gyűjtsétek össze azokat a tulajdonságokat, amelyek alapján úgy gondoljátok, hogy a ti csoportotok – fajtátok – különb, mint a többiek! Gondoljuk csak el, a gazda meg a gazdasszony is öregszik, és bizony egyre nehezebben tudnak ennyi állatot tartani. Túl sok munkát, pénzt, energiát jelentenek. Elkezdhetnek majd azon gondolkodni, kit tudnának az udvarból nélkülözni. Gyűjtsétek össze azokat az érveket, amikkel bizonyítanátok, hogy nem az ti állatcsaládotoktól kell megválni. Mi az, ami rátok jellemző? Mi az, amit ti tudtok és a többiek nem? Mi az, amiért ti sokkal hasznosabbnak érzitek magatokat a többiekénél? Mik azok a tulajdonságok, amiért nélkülözhetetlenek gondoljátok magatokat?”

Ehhez a munkához papír és írószerszám szükséges. A csoport által összegyűjtött jellemzőket, érveket egy-egy szószóló ismerteti.

4. Tanári narráció: Volt az udvarban egy minden lében kanál kakas, aki mindig, mindent tudni akart, és most azt látjuk, hogy rettenetesen izgatott (**a tanár szerepebe lép**): „Láttátok? A gazdasszonyunk borzasztóan gondterhelten jár kel az udvaron. Rövid idő alatt többször is visszatért a kacsák óljába. Csóválta a fejét, valami fölött nem tudott napirendre térni. Egy alkalommal, amikor kijött onnan, megpillantotta a szomszédasszonyát, elkezdtek suttogni! Ilyeneket hallottam: 'Most képzelje el! (...) Hát ki sem tudom mondani mennyire megdöbbentem, mikor megláttam! ... Elképesztő! – Fogalmam sincs hogy kerülhetett oda!... Teljesen megrémültem! (...) Nem, még nálunk, a mi udvarunkban ilyen soha nem volt! Iszonyat! (...) Csak nehogy bajt hozzon ránk! (...) Annyi mindent beszélnek mostanában! (...) ez azért félelmetes! Hát én még ilyent nem láttam! (...) Azt mondja?... Nem kellene bejelenteni?! Hát ezt hallottam...!' Barátaim, azt hiszem nagy baj történhetett! Úgy gondolom, meg kell néznünk, mit láthatott a gazdasszonyunk.”

(Elmegy, majd a terem sarkától visszafordul és még sokkal feldúltabb, mint az imént, el-el fullad a hangja, miközben beszámol a látottakról.) „Ez szörnyű, ez rettenetes, nem is tudom hogy mondjam el! (...) El szabad-e mondanom?!” (...) (A tanár továbbra is szerepben Tarajos kakasként elmeséli, hogy milyen nagy tojásszerű valamit látott. Legyen kellőképpen megrémülve és feldúlva a látottaktól!) „Nem tudom, tapasztaltatok-e valamit a napokban. Szerintetek mi lehet ez és hogy kerülhetett ide? Feltűnt nektek valami az elmúlt napokban? Láttatok valamit vagy valakit?” (Kikérdezi az állatok véleményét.)

5. Tanári narráció: „Meggzületett egy furcsa kiskacsa, aki egyáltalán nem hasonlít a testvéreire, de hát ez már tojás korában is elütött a többiektől.

Amennyiben a gyerekek ezen a ponton, vagy már korábban ráismernek a mesére, az egyáltalán nem baj.

„**Készítetek egy állóképet** arról, hogy amikor ez a kis lény először kijött az ólból és a többiek meglátták, hogyan néztek rá!” Ezután kérdezzük meg a játzókat egyenként, hogy mire gondoltak abban a pillanatban (GONDOLATKÖVETÉS)!

6. Tanári narráció: „Az udvar lakói igazolva látják korábbi – a jövővel szemben már a megszületése előtt kialakult – nemtetszésüket, vagyis, hogy ez a kis lény más mint ők, ilyen furát még nem láttak életükben. A baromfiudvar lakói nem kezdeményeztek harcot a náluk erősebbel. A furcsa lény pedig többüknél fizikailag szívósabbnak tűnt, remekül futott, szárnyaival erőseket csapott, csőrének koppintásával néhány napos korában már feltört egy kemény héjú tojást. Udvarbéli társaira azonban soha nem támadott. A többi ifjú állat, de még a felnőttek is elfordultak tőle. Szerintetek miért?” (Rövid megbeszélés után.)

„Készítetek kis csoportokban jelenetet arról, hogy milyen formában fejezik ki az állatok azt, hogy nem szeretik és kiközösítik a furcsa, szokatlan kiskacsát, mert más, mint amilyen kiskacsával valaha találkoztak.” A munkacsoportokat ne a korábbi állatcsoportok szerint alakítsuk, hanem önkéntes alapon alakuljanak 4-5 fős csoportok! Ügyeljünk arra, hogy ne fizikai bántalmazásról vagy agresszióról szóljanak a jelenetek, hanem a kirekesztésről, a kiközösítésről! Keressenek különböző módokat, helyzeteket arra, hogyan éreztetik a kiskacsával egyértelműen, hogy a közösség számára ő nem kívánatos személy!

Igyekezzünk segíteni, hogy általános érvényű helyzeteket és ne csupán baromfiudvarhoz kötött helyzeteket, magatartásformákat keressenek!

7. A kiskacsának nagyon rosszul esik, hogy őt nem szeretik – talán ezért is egy nagyon szép álmot álmodik arról, hogy milyen is lenne, ha őt a többi állat szeretné. A kiskacsa álmát **tablókban vagy mozgásos** – nem szöveges – **kis csoportos jelenetben** nézzük meg, az előbbi csoportbontásban!

*Ezt esetleg lehet írásos formában is megvalósítani: mit írna a kiskacsa a **naplójába**...*

8. A tanár szerepben, mint a helyi falusi rádió tudósítója: „Kedves hallgatónk! Ma van a mi falunapunk és úgy gondoltuk, hogy mielőtt a helyi népi zenekar műsorát kapcsolnánk a kultúrházból, néhány udvarba benézünk, miként is ünnepelnek a falusiak mellett az udvarok lakói, a mi kedves háziállataink. Nagyon kedves és vidám látvány, ahogy együtt táncol, énekel minden állat. A körtáncban ott ropja egy furcsa, kacsaszerű állat, egyik szárnyát a tyúk, a másikat a liba fogja. Nagyokat nevetgélnek, szemmel láthatóan kitűnő hangulatban van mindenki. Most éppen a malacok nótájára táncolnak, messzire hallatszik az „Egy kis malac, rőf-rőf-rőf...” című dal, amit nem csak a malacok jókedvű visítása, hanem a lovak nyerítése is cifráz. Lassan visszakapcsolunk a faluházba, ahol már behangoltak a zenészek. Néhány perc múlva tehát folytatjuk adásunkat.”

Tanári narráció (most már szerepen kívül): „Gyerekek, mit gondoltok, mi történhetett? Mitől változott meg az állatok hozzáállása a rút kiskacsához? Mi lehetett az az esemény, amitől ez a gyökeres fordulat bekövetkezett?” Az előző kiscsoportok találják ki, beszéljék meg, hogy mi volt az a sorsdöntő esemény, ami a változást előidézte. A megoldási variációkat a kiscsoportok megosztják a többiekkel, ezeket közösen megbeszélik.

Egyik másik megoldás: „Gondolkodjunk el azon, hogy a kiskacsa mit tehet azért, hogy befogadják őt a többiek. Tehet-e valamit a fura kiskacsa azért, hogy a helyzete (státusza) megváltozzék az udvarban?” Csoportos beszélgetés formájában gyűjtsük össze a javaslatokat!

A foglalkozás végén a tanár felolvassa a mesét (Rab Zsuzsa fordításában).